

Working Paper nr. 16

**Undersøgelse af hindringer for
transittrafik mellem Bornholm og
det øvrige Danmark gennem Sverige**

Udarbejdet for samarbejdet
Sydöstra Skåne/Bornholm

af

Carl Henrik Marcussen

Center for Regional- og Turismeforskning
Stenbrudsvej 55
DK-3730 Nexø, Danmark
Tel. +45 56 44 11 44 Fax +45 56 49 46 24
E-mail: crt@crt.dk Homepage: www.crt.dk

Copyright: © 2003 Center for Regional- og Turismeforskning og Carl Henrik Marcussen.

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til Center til Regional- og Turismeforskning.

ISBN: 87-90881-75-3
Net ISBN: 87-90881-76-1

August 2003

Forord

Det grænseregionale samarbejde mellem Sydöstra Skåne og Bornholm foregår i dag inden for rammerne af Öresundskomiteen, der har ansvaret for administrationen af de midler, der fra Nordisk Råd gives til det grænseregionale samarbejde.

Den betydelige vækst de seneste år af transittrafikken gennem Skåne mellem Bornholm og det øvrige Danmark afspejler dels effekten af rejsetidsforkortelsen efter åbningen af Öresundsbroen og indsættelsen af hurtigfærgen mellem Ystad og Rønne, dels at der på ruten Rønne-Ystad er sket en frekvensforøgelse.

Men for visse grupper af rejsende, rejsegods og gods er der hindringer i den frie bevægelighed mellem landsdelene, når der rejses gennem et fremmed land.

Det er på denne baggrund, at styregruppen for det grænseregionale samarbejde mellem Sydöstra Skåne og Bornholm med støtte fra Öresundskomiteen har besluttet at gennemføre en kortlægning af de hindringer, personer, rejsegods og gods kan møde på deres vej gennem Skåne.

Rapporten kommer ikke med forslag til, hvordan de beskrevne hindringer for transittrafikken muligvis kan mindskes eller elimineres og tager ikke stilling til, om de konstaterede hindringer i lyset af det fælles medlemskab af EU burde kunne håndteres på anden måde.

Rapporten er således alene en afdækning af de aktuelle hindringer for transittrafikken og kan som sådan være grundlaget for en videre proces, hvor danske og svenske myndigheder søger de beskrevne hindringer minimeret.

Jørgen Hammer
formand for Kommunikationsgruppen i samarbejdet Sydöstra Skåne/Bornholm
August 2003

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	7
2	Ystadrutens betydning for transport af personer og gods	9
2.1	Persontransport.....	9
2.2	Godstransport	10
3	Oversigt over transithindringer	11
3.1	Metode	11
3.2	Kategorisering af hindringer.....	11
3.3	Privat transit.....	12
3.3.1	Privat transit - personer.....	12
3.3.2	Privat transit - dyr	13
3.3.3	Privat transit - varer	13
3.4	Erhvervsmæssig transit	14
3.4.1	Erhvervsmæssig transit - særlige persongrupper.....	14
3.4.2	Erhvervsmæssig transit - dyr	14
3.4.3	Erhvervsmæssig transit - varer.....	14
4	Lovparagraffer og bestemmelser	15
4.1	Privat transit - personer.....	15
4.1.1	Kropsvisitation og kropsbesigtigelse	15
4.1.2	Ligpas.....	16
4.1.3	Ingen gennemrejse for asylansøgere.....	16
4.1.4	Paskrav	17
4.1.5	Visumkrav	17
4.1.6	Legitimeringskrav for nordiske borgere	17
4.1.7	Rejsepapirer for personer med dansk opholdstilladelse.....	17
4.2	Privat transit - dyr	17
4.2.1	Oversigt over regler for transitrejse med hunde og katte gennem Sverige.....	18
4.2.2	Særlig transitregel for hunde og katte transporteret i personbil	18
4.2.3	Almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte	19
4.2.4	Andre selskabsdyr	20
4.2.5	Førerhunde.....	21
4.2.6	Heste.....	21
4.3	Forhold vedrørende privatpersoners bagage samt flyttegods.....	21
4.3.1	Medicin med euforiserende stoffer.....	21
4.3.2	Injektionssprøjter	21
4.3.3	Ferske madvarer til eget forbrug	22
4.3.4	Fisk	22
4.3.5	Spiritus, øl, vin og tobak (svenske og danske toldbestemmelser).....	22
4.3.6	Våben til jagt og konkurrenceskydning.....	23
4.3.7	Flyttelæs	23
4.4	Erhvervsmæssig transit - særlige persongrupper.....	23
4.4.1	Politi	23

4.4.2	Militær.....	24
4.4.3	Beredskabsstyrelsen Bornholm (statsligt) og Beredskabet (kommunalt)	24
4.4.4	Hospitalspersonale	24
4.4.5	Dyrlæger med medicin i bilen	24
4.5	Erhvervsmæssig transit - dyr	24
4.5.1	Avlsdyr og slagtedyr	24
4.5.2	Daggamle kyllinger til opfodning	25
4.5.3	Hunde	25
4.6	Erhvervsmæssig transit - gods mv.	25
4.6.1	Afgiftspligtige varer	25
4.6.2	Biler med prøvenummerplader	26
4.6.3	Planter.....	26
	Bilagssamling.....	27

Tabel - og figuroversigt

Tabel 1.	Fordeling af antal lastbilenheder (*1.000) 2001 og 2002.....	10
Tabel 2.	Henvisninger til hvor hindringer behandles	12
Tabel 3.	Resume af toldvæsens beføjelser til at foretage undersøgelser.....	16
Tabel 4.	Krav ved transittransport gennem Sverige med hund og/eller kat	18
Tabel 5.	Indførsel af tobak og alkohol til Sverige og til Danmark - mængdemæssige begrænsninger (2003).....	22
Tabel 6.	Indførsel af tobak og alkohol til Sverige og til Danmark - aldersmæssige begrænsninger	23
Figur 1.	Ankomne personer til Bornholm, 1998-2002	9

1 Indledning

Hovedparten af de rejsende mellem Bornholm og det øvrige Danmark benytter i dag Sverige som transitland. Desuden er der godstransport til/fra Bornholm via Skåne. Det betyder naturligvis, at transporten af såvel personer, medbragt bagage/rejsegods/selskabsdyr og fragtgods er underlagt andre betingelser, end hvis ruten var indenlandsk.

Det er denne undersøgelses formål at afdække de hindringer, som personer og gods kan møde på transitrejser gennem Skåne og afdække de love og regler, der er baggrunden for hindringerne.

Undersøgelsen lægger hovedvægten på passagertrafik, men medtager også forhold omkring godstrafikken.

Målsætningen for undersøgelsen er:

- En dækkende opstilling af de hindringer for transittrafikken, der er affødt af, at der rejses gennem et fremmed land.
- En beskrivelse af konsekvenserne af disse hindringer illustreret ved eksempler.
- En præcis beskrivelse af de love og regler, der ligger til grund for hindringerne.

Undersøgelsen omfatter fire faser:

1. En forundersøgelse primært baseret på skriftlige kilder.
2. En skriftlig spørgerunde blandt og eventuel opfølgende telefoninterview af brugerrepræsentanter, nøgleaktører m.fl. med henblik på at komplementere listen over hindringer og indsamle eksempler på konsekvenserne af de oplevede hindringer.
3. Personlige interview med nøgleaktører i Danmark og Sverige for at afdække hindringernes lovgivningsmæssige og institutionelle baggrund.
4. Afrapportering: Udarbejdelse af sammenfattende rapport.

Opdragsgiver er Kommunikationsgruppen under det grænseregionale samarbejde mellem Sydöstra Skåne og Bornholm, der støttes af Nordisk Ministerråd. En referencegruppe ledet af formanden for Kommunikationsgruppen, Jørgen Hammer, har fulgt arbejdet med undersøgelsen.

Undersøgelsen er gennemført af Center for Regional- og Turismeforskning. Seniorforsker Carl Henrik Marcussen er projektansvarlig, desuden har Hasse Jensen deltaget som projektmedarbejder. Mikkel Toudal har forestået en afsluttende redigering af rapporten.

Rapportens disposition er som følger:

I kapitel 2 redegøres kort for Ystadrutens betydning for trafikken mellem Bornholm og det øvrige Danmark. Hovedbudskabet i dette kapitel er, at Ystadruten som del af transitruten Rønne-Ystad-København er den vigtigste transitroute for passagerer mellem Bornholm og det øvrige Danmark.

I kapitel 3 oplistes de hindringer for transittrafikken, som undersøgelsen har afdækket gennem forundersøgelsen, spørgeskemaundersøgelsen og interview med relevante aktører. Kapitlets hovedformål er at opstille en liste over alle hindringerne.

I kapitel 4 gennemgås de love, regler og bestemmelser, der ligger til grund for hindringerne for transittrafikken. Da persontrafikken er dominerende på Ystadruten, er der lagt særlig vægt på problemstillinger i forbindelse med transittrafik for personer.

Der er ikke lavet et kort resume af rapportens indhold, da målsætningen for undersøgelsen netop er at kortlægge alle hindringerne og deres baggrund og ikke vurdere, om hindringerne er væsentlige eller ej. Kapitel 3 er imidlertid udarbejdet, så man her kan få en relativ kort oversigt over hindringerne, samt hvor i rapporten den uddybende information er at finde.

2 Ystadrutens betydning for transport af personer og gods

I dette kapitel redegøres kort for Ystadrutens betydning for trafikken mellem Bornholm og det øvrige Danmark. Først gennemgås persontransporten og derefter godstransporten.

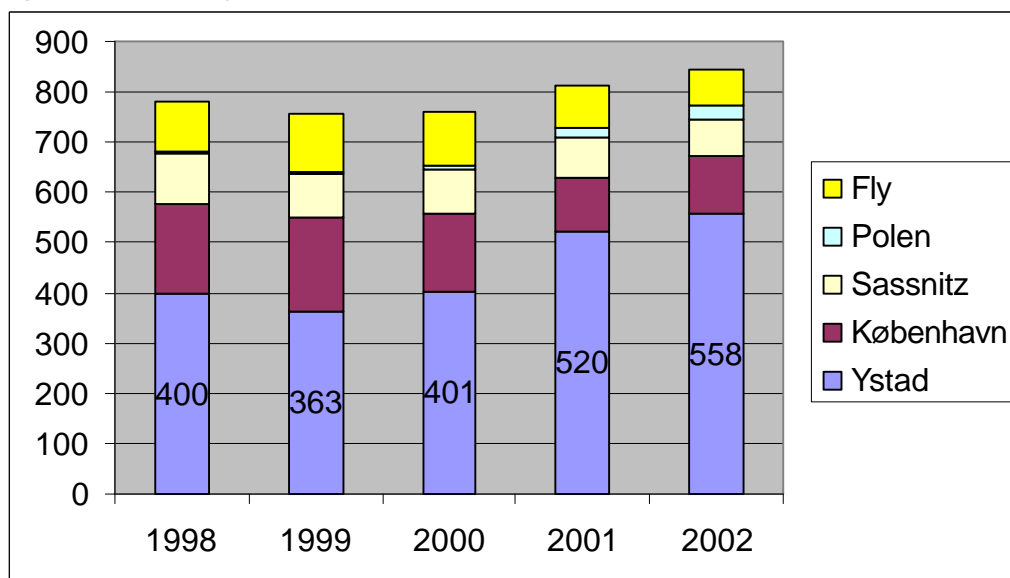
Hovedbudskabet i dette kapitel er, at Ystadruten, som del af transitruten Rønne-Ystad-København, er den vigtigste transitrute for passagerer mellem Bornholm og det øvrige Danmark.

2.1 Persontransport

Af de i alt 1.116.000 passagerer på Ystadruten i 2002 var ca. 86% transitrejsende, svarende til ca. 960.000 passagerer. Af de transitrejsende var ca. 40% fastboende på Bornholm og 60% besøgende på øen.

Som det ses af figur 1, tegner Ystadruten sig for en stigende andel af passagerer til og fra Bornholm. Således tegner Ystadruten sig for 66% af passagererne i 2002 mod 51% i 1998. Samtidig har Københavnsruten og fly mistet passagerandele. Hvis man ser bort fra passagerer på ruterne til Tyskland og Polen, viser det sig, at Ystadruten i 2002 tegnede sig for hele 75% af passagertrafikken til og fra Bornholm mod 59% i 1998.

Figur 1. Ankomne personer til Bornholm, 1998 -2002

Kilde: Danmarks Statistik (Passager- og færgefart på danske havne). Fly ifølge www.slv.dk.

I 2002 ankom der 843.000 med færge og fly til Bornholm, hvilket var ca. 31.000 eller 4% flere end året før. Der ankom 558.000 rejsende via Ystad i 2002, hvilket var 38.000 eller 7% flere end året før. Heraf udgjorde de transitrejsende ca. 480.000. I spørgeskemaundersøgelsen og i interviewene er det blevet oplyst, at enkelte passagerer eller passagergrupper vælger Københavnsruten for at undgå transithindringerne på ruten København-Ystad-Rønne. Det er ikke muligt på grundlag af tilgængelig statistik at anslå, hvor mange passagerer det drejer sig om.

Det har en vis betydning for det efterfølgende, hvilke transportformer de transitrejsende anvender. Bil var langt den vigtigste transportform i 2002 (ca. 59%), efterfulgt af Bornholmerbussen (ca. 23%) og InterCity Bornholm (ca. 13%). De resterende ca. 5% fordelte sig på turistbusser (4%), cykel (1%) og lastbil (0,3%).

Næsten en million transitrejsende årligt gennem Skåne til/fra Bornholm viser, at eventuelle transithindringer og forestillinger om transithindringer mellem Bornholm og det øvrige Danmark kan berøre mange menneskers rejse.

2.2 Godstransport

Da denne rapport også skal omfatte erhvervmæssig transit, herunder fragt, skal der afslutningsvis trækkes nogle tal frem, der belyser betydningen af Ystadruten i det samlede fragtmønster.

Det ses af tabel 1, at Ystadruten står for ca. 24% af godstransporten til og fra Bornholm. Andelen har dog været faldende fra 2001 til 2002. Det ses videre, at Køgeruten har overtaget betydelige mængder gods fra de øvrige ruter i 2001 og 2002. Den procentvise tilbagegang i fragt på Ystadruten (-15%) var dog mindre end tilbagegangen på Københavns- og Tysklandsruterne (-21% og -36%).

Tabel 1. Fordeling af antal lastbilenheder (*1.000) 2001 og 2002

Rønne-	2001	2002	Ændring %	2001 %	2002 %
Ystad	8,7	7,4	-15	29	24
København	17,5	13,9	-21	59	46
Køge	2,6	8,4	221	9	28
Tyskland	1,1	0,7	-36	3	2
I alt	29,9	30,4	2	100	100

Kilde: Danmarks Statistik og Trafikministeriet.

Note: I tabellen er angivet antal lastbilenheder, hvor lastbil = 1 enhed; lastbil med anhænger = 2 enheder; sættevogn uden forvogn = 1 enhed. Der er yderligere et rederi, som sejler fragt til/fra Bornholm: Bornholmsruten A/S transporterer årligt ifølge egen angivelse 40-50.000 tons gods mellem Rønne og det øvrige Danmark. De præcise tal for hhv. 2001 og 2002 er ikke offentliggjort. Derfor indgår tal for fragt med Bornholmsruten ikke i ovenstående oversigt.

Ystadruten er således en væsentlig transportrute også for gods. Det er ikke klart, hvor meget af godset på Ystadruten, der skal til det øvrige Danmark.

3 Oversigt over transithindringer

I dette kapitel oplistes de hindringer for transittrafikken, som undersøgelsen har afdækket gennem forundersøgelsen, spørgeskemaundersøgelsen og interview med relevante aktører. Kapitlets hovedformål er at opstille en liste over alle hindringerne, men der er til hindringerne desuden knyttet en kort kommentar til hindringens karakter.

I det følgende kapitel 4 behandles hindringernes baggrund i love og bestemmelser nærmere.

Det falder uden for undersøgelsen at kortlægge de hindringer, der opstår ved besiddelse af varer og dyr, der er ulovlige i både Danmark og Sverige. Samtidig er det imidlertid væsentligt i undersøgelsen at afdække de hindringer, der opstår for almindelige rejsende i forbindelse med myndighedernes procedurer for at undgå indførsel af ulovlige varer og dyr.

3.1 Metode

Grundlaget for opstillingen af hindringer i dette kapitel er en forundersøgelse, hvor almindeligt tilgængelige informationer om regler for transittrafikken er blevet gransket. Sammenholdt med en gennemgang af den offentlige debat om transithindringerne blev der på det grundlag opstillet en foreløbig liste over transithindringer.

For at gøre denne liste så fuldstændig som muligt blev der udsendt spørgeskemaer til 95 repræsentanter for forskellige grupper af transitrejsende eller virksomheder, hovedsageligt på Bornholm, men enkelte også fra den øvrige del af Danmark. Af de udsendte skemaer kom 57 eller 60% retur i udfyldt stand. Spørgeskemaet er vedlagt rapporten som bilag 5.

Ved udfyldning af skemaet blev man anmodet om:

1. At sætte et kryds ud for hver enkelt af de på forhånd oplistede hindringer, som man finder væsentlige.
2. At tilføje eventuelle hindringer, man var bekendt med, men som ikke stod på listen.
3. I kommentarboksen i skemaet at skrive eventuelle kommentarer til enten nogle af de hindringer, man har afkrydset som værende væsentlige eller kommentere nogle af de hindringer, man selv havde tilføjet.

Der var altså mulighed for at afkrydse på forhånd oplistede hindringer, som den enkelte anså for væsentlige, tilføje manglende hindringer samt tilføje kommentarer (jf. bilag 1 og 4). Der var 30 kommentarer til de enkelte hindringer plus 10 generelle kommentarer. Alle kommentarer er gengivet i bilag 3. Hvis man ønsker et nærmere indtryk af transitrejsendes opfattelse af hindringerne (ifølge de adspurgte), henvises derfor til bilag 1 og 3.

Afslutningsvis blev der gennemført en interviewrunde, hvor myndigheder og udvalgte repræsentanter for forskellige grupper af transitrejsende og virksomheder fik mulighed for at kommentere listen over hindringer samt give information til brug for udredningen af hindringernes baggrund, som der er redegjort for i kapitel 4. Resumeer af interview er gengivet i bilag 3.

3.2 Kategorisering af hindringer

Hindringerne blev opdelt i to hovedgrupper: Private transitrejser og erhvervsmæssig transit. Inden for hver af disse hovedgrupper blev der sondret mellem hindringer knyttet til personer, hindringer knyttet til dyr, samt hindringer vedrørende bagage/rejsegods/varer.

I Tabel 2 er henvisninger til de afsnit, hvor hindringer for en given kategori behandles.

Tabel 2. Henvisninger til hvor hindringer behandles

	Persone r	Dyr	Varer
Privat	Afsnit 3.3.1 (side 12) Afsnit 4.1. (side 15)	Afsnit 3.3.2 (side 13) Afsnit 4.2. (side 17)	Afsnit 3.3.3 (side 13) Afsnit 4.3 (side 21)
Erhverv	Afsnit 3.4.1 (side 14) Afsnit 4.4 (side 23)	Afsnit 3.4.2 (side 14) Afsnit 4.5 (side 24)	Afsnit 3.4.3 (side 14) Afsnit 4.6 (side 25)

3.3 Privat transit

Hindringer er givet et nummer i oversigten. Hindringer, der er afledte tilfælde af en mere generel hindring, er ikke givet et nummer, men medtaget i oversigten, hvis hindringen er blevet fremhævet i svarene på spørgeskemaet eller i interviewene.

I kommentarerne til hindringerne er hensigten at vise, hvad karakteren af hindringen er, og eventuelt at give en vurdering af hindringens praktiske betydning for transittrafikken. Vurderingen er baseret på de oplysninger, der er indhentet gennem spørgeskemaerne og interviewene. Det skal bemærkes, at nogle rejsendes billede af en hindring, som ellers ud fra en *overordnet* betragtning virker meget begrænset, kan være sådan, at det påvirker deres valg af rejsevej. Hvis man for eksempel har fået den opfattelse, at der er strenge krav vedrørende indførsel af fersk kød til Sverige, kan det betyde, at man fravælger rejsevejen over Sverige, i stedet for at sætte sig ind i de relevante regler.

De transitrejsendes eventuelle forestillinger om hindringer, der har vist sig ikke at være hindringer, er ikke medtaget i oversigten. Et eksempel er kød og æg i en madpakke, som man frit kan tage med sig gennem Sverige.

3.3.1 Privat transit - personer

Hindring	Kommentarer
1. Kropsvisitation og kropsbesigtigelse	I spørgeskemaundersøgelsen gjorde mange respondenter opmærksom på, at risikoen for kropsvisitation og kropsbesigtigelse udgjorde en hindring.
2. Ligpas	Ved transport af afdøde gennem Sverige kræves ligpas. Det kan forsinke hjemtransporten af afdøde med op til flere dage med deraf følgende problemer. Hovedparten af transporterne sker i dag på ruten mellem København og Rønne.
3. Ingen gennemrejse for asylansøgere	Asylansøgere kan ikke rejse gennem Sverige, før de har fået asyl (opholdstilladelse) i Danmark.
4. Paskrav	Alle personer uden for de nordiske lande skal medbringe pas ved gennemrejse i Sverige eller anden gyldig rejselegitimation.
5. Visumkrav	Når der udstedes visum til Danmark, gælder det normalt for hele Schengenområdet, herunder også i Sverige. Det betyder, at det kun i sjældne tilfælde ikke er muligt at rejse gennem Sverige på et visum til Danmark.
6. Legitimeringskrav for nordiske borgere	Nordiske borgere skal ikke vise pas, men skal kunne bevise deres identitet.
<ul style="list-style-type: none"> • Krav til rejsepapirer for personer med dansk opholdstilladelse 	En udvekslingsstudent, praktikant eller en au pair med opholdstilladelse i Danmark kan rejse frit gennem Sverige ligesom andre lande i Schengenområdet, hvis der medbringes gyldigt pas.
<ul style="list-style-type: none"> • Krav til rejsepapirer for grupper med flere nationaliteter 	Ved transitrejse med f.eks. skoleklasser med flere nationaliteter kræves det, at pas samt eventuelt opholdstilladelse eller visum medbringes af elever med anden end nordiske nationaliteter.

3.3.2 Privat transit - dyr

Hindring	Kommentarer
1. Særlig transitregel for hunde og katte transportet i bil	Ved transit i bil mellem Ystad og Øresundsbroen eller Helsingborg kan hunde og katte medtages, men der er fortsat en del regler, der skal overholdes, og som har praktiske og økonomiske konsekvenser.
2. Almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte	Ved transitrejse gennem Sverige med hunde og katte er hovedreglen, at man skal opfylde de almindelige indførselsregler. Det gælder således blandt andet for tog- og buspassagerer. Det giver dels en række praktiske problemer, og er dels en økonomisk belastning i forbindelse med dyrlægeattester og indførselspapirer.
3. Indførselsregler for andre selskabsdyr	Skal følge almindelige indførselsregler.
<ul style="list-style-type: none"> • Førerhunde 	Samme regler som for andre hunde, men de giver særlige problemer for blinde og svagtseende.

3.3.3 Privat transit - varer

Hindring	Kommentarer
1. Medicinpas	Til medicin med euforiserende stoffer kræves medicinpas. For nogle personer er det nødvendigt at medbringe medicin enten til eget brug eller i professionelt øjemed.
2. Indførselstilladelse til injektionssprøjter	Som et led i narkotikabekæmpelsen kræver det særlig tilladelse at indføre injektionssprøjter og kanyler i Sverige. Det kan i teorien give problemer for blandt andre insulinbrugere.
3. Begrænsning af indførslen af ferske madvarer til eget forbrug	De transitsejende er usikre på, om man kan tage ferske madvarer gennem Sverige. Da man til eget forbrug gerne må medbringe mælkeprodukter, æg samt op til 15 kg kød plus op til 15 kg rensset fisk, vurderes hindringen at have mindre praktisk betydning.
4. Toldprocedurer for bagage og rejsegods	Af hensyn til toldeftersyn skal tog- og buspassagerer selv bære bagagen gennem tolden. Teoretisk kan det give problemer for visse grupper af passagerer som for eksempel handicappede og ældre. Men intet tyder på, at det er et problem i praksis.
5. Indførselsrationer for spiritus, øl, vin og tobak	Sverige og Danmark har ikke de samme indførselsrationer for spiritus, øl, vin og tobak. Det betyder, at man skal tage hensyn til såvel svenske som danske regler. De danske bestemmelser er mere restriktive og kan i teorien give problemer, men det virker ikke, som om forskellen på indførselsrationerne er en reel hindring for transittrafikken.
6. Indførselstilladelse for våben til jagt og konkurranceskydning	Det kræver særlig tilladelse at medbringe våben i transit gennem Sverige.
<ul style="list-style-type: none"> • Flyttelæs 	I et flyttelæs kan en række ting indgå, hvortil der er knyttet restriktioner ved transit gennem Sverige, for eksempel medicin, spiritus, våben og dyr.

3.4 Erhvervsmæssig transit

3.4.1 Erhvervsmæssig transit - særlige persongrupper

Hindring	Kommentarer
1. Uniformsbestemmelser (Politi og militær)	Der skal særlige aftaler til, for at dansk politi og militær må bære uniform ved gennemrejse i Sverige.
2. Aftale om transit af våben, køretøjer mv. (Politi og militær)	Der skal særlige aftaler til, for at dansk politi og militær må medbringe våben, militære køretøjer mv. ved gennemrejse i Sverige.
3. Ansøgningsfrister for gennemrejse (Militær)	Der er en ansøgningsfrist på fem uger, hvis dansk militær skal rejse igennem Sverige. Hertil kommer yderligere en uge til papirgangen på dansk side. Det er dog blevet oplyst, at ansøgninger kan hastebehandles på ned til 1½ uge.
4. Aftale om transittransport af arrestanter	Der skal indgås særlig aftale i hvert enkelt tilfælde, hvis arrestanter skal transporteres gennem Sverige.

3.4.2 Erhvervsmæssig transit - dyr

Hindring	Kommentarer
1. Indførselsregler for kvæg og svin	Der er særlige svenske regler for indførsel af svin og kvæg. Det kan for eksempel have betydning for rutevalg ved transport af kvæg til slagting på Sjælland fra Bornholm.
2. Indførselsregler for får og geder	Særlige regler.
3. Indførselsregler for fjerkræ og æg	Særlige regler. Der er indgået en særlig aftale vedrørende transittansport af småkyllinger til opfodning.
4. Indførselsregler for forstadier til dyr	Særlige regler.
5. Indførselsregler for fisk, krebsdyr mv.	Særlige regler.
6. Indførselsregler for selskabsdyr	Særlig lovgivning for selskabsdyr.
<ul style="list-style-type: none">• Politihunde - transitregler	Det kan for eksempel give problemer ved behov for hurtig transit af ekstra politihunde.

3.4.3 Erhvervsmæssig transit - varer

Hindring	Kommentarer
1. Indførselsregler for afgiftspligtige varer	En særlig blanket skal udfyldes.
2. Medicinpas	Læger og dyrlæger medbringer ofte medicintaske også ved privat kørsel. Det er umiddelbart ikke foreneligt med EU-reglerne om medicinpas. For eksempel kan bornholmsk sundhedspersonale, der har ledsaget patienter til behandling i det øvrige Danmark, ikke frit vælge hjemrejse gennem Sverige, uden medicinpas, når de har medbragt medicin mv.
3. Manglende gyldighed af danske prøvenummerplader i Sverige.	Såkaldt løse prøveplader kan ikke anvendes ved kørsel gennem Sverige.
<ul style="list-style-type: none">• Indførselsregler for flyttelæs	Der er ikke særlige regler for flyttelæs, men en række ting kan indgå i et flyttelæs, hvortil der knytter sig restriktioner ved transit gennem Sverige. For eksempel medicin, spiritus og våben. Det er uklart, hvor stor praktisk betydning denne hindring har.

4 Lovparagraffer og bestemmelser

4.1 Privat transit - personer

4.1.1 Kropsvisitation og kropsbesigtigelse

Det primære formål med visitation og kropsbesigtigelse (og toldkontrol i det hele taget) er at forhindre narkotikasmugling. I §5 i loven (1996:701) om *Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom EU* siges, at *..var och en (är) skyldig att stanna på en tulltjänstemans anmaning. Sådan anmaning får ges bl.a. den som i omedelbart samband med inresa till Sverige från ett annat EU-land befinner sig i omedelbar närhet av gränspassage, om det behövs för att utföra kontroll av att anmälningsskyldigheten enligt lagen fullgjorts riktigt och fullständigt samt för kontroll av att gällande villkor för in- eller utförsel av bl.a. narkotika, injektionssprutor och kanyler uppfyllts.*

Det svenske politi har ifølge Rättegångsbalk (1942:740) ret til at foretage diverse undersøgelser, og Tullverket har de samme rettigheder (med undtagelse af indre kropsundersøgelser). Man kan sondre mellem visitation og kropsbesigtigelse.

Visitation omfatter:

- Undersøgelse af bagage : Indgår i begrebet visitation. (Rättegångsbalk (1942:740), Kap. 28, § 11). Man kan få sin bagage undersøgt i tolden. Landgangspassagerer skal derfor selv bære bagage og rejsegods gennem tolden.
- Kropsvisitation : Tømme lommer, toldere mærker på og kigger i lommer etc. (Rättegångsbalk (1942:740), Kap. 28, § 11.)

Kropsbesigtigelse omfatter:

- Ydre kropsbesigtigelse : Omfatter afklædning. Ydre granskning af kroppen samt hovedhår og armhuler. (Rättegångsbalk (1942:740), Kap. 28, § 12). Definition: *Med .. yttlig kroppsbesiktning .. förstås en yttre granskning av kroppen samt av huvudhår och armhålor. Begreppet omfattar däremot inte iakttagelse av för ögat dolda delar av kroppen eller av kroppshåligheter eller beröring av den nakna kroppen.*¹ Det fremgår af Lag (2000:1225) om straff för smuggling § 27 bl.a. følgende: *På den som är under femton år får yttlig kroppsbesiktning utföras endast om det finns särskilda skäl.* Der må altså være tale om en *bestyrket* mistanke om narkotikasmugling, hvis en person under 15 år udsættes for ydre kropsbesigtigelse.
- Indre kropsundersøgelse : Omfatter udtagning af prøver fra menneskekroppen (blod, urin) samt undersøgelse af åbninger i menneskekroppen. (Rättegångsbalk (1942:740), Kap. 28, § 12). Hvis Tullverket ønsker, at der foretages en indre kropsundersøgelse, kræves det, at der via anklageren skaffes en retskendelse, samt at lægeligt personale af rette køn involveres. Tullverkets personale må altså ikke selv foretage sådanne undersøgelser. Der findes ikke i svensk lov nogen hjemmel til at foretage indre kropsundersøgelser af børn.

Der blev i år 2002 udtaget 412 personer til tullkontrol blandt de rejsende til/fra Bornholm. Det er under en halv promille af samtlige 1.116.000 passagerer på færgerne mellem Bornholm og Ystad i 2002. Af disse blev 155 personer (38% af de 412) bedt om at afklæde sig i tolden i Ystad. I absolutte tal var det tre personer pr. uge i gennemsnit i 2002. Blandt de undersøgte bornholmsrejsende i Ystad, blev der i 2002 foretaget 20 beslaglæggelser af narkotika samt beslaglæggelse af et enkelt våben.

Der blev i løbet af de første fem måneder af 2003 ikke foretaget en eneste indre kropsundersøgelse blandt rejsende til/fra Bornholm i Ystad. At der forlanges afklædning blandt de, der mistænkes for narkotikasmugling i tolden i Ystad, er derimod ingen sjældenhed. At der gås grundigt til værks med undersøgelser i tolden i Ystad, skal ses som et led i bekæmpelsen af narkotikasmugling. Men selv *yttlig kroppsbesiktning* betragtes

¹ <http://www.riksdagen.se/debatt/9697/Utskott/JuU/JuU12/JUU12008.htm>, 1996/97:JuU12 Ungdomsbrott; Ingripan-den mot drogpåverkade minderåriga.

som et alvorligt indgreb i den personlige integritet jf. svar på et spørgsmål i Riksdagen i starten af 1997.² Derfor skal der være gode grunde til det: Der skal være en stærk forventning om at finde narkotika. Der er bl.a. et proportionalitetsprincip, som Tullverket skal overholde, dvs., at indgrebet skal stå i relation til, hvad man forventer at finde.

I loven (1996:701) om *Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom EU* fremhæves det i § 2, *...att kontroller enligt lagen inte får utformas på sådant sätt att urvalet av vad och vem som kontrolleras sker slumpmässigt*. Det betyder, at kontrollen skal være begrundet i mistanke, og der ikke må udtages tilfældige rejsende.

Tabel 3. Resume af toldvæsens beføjelser til at foretage undersøgelser

Undersøgelse	Svensk toldv æsen	Dansk toldv æsen
Bagage	Ja	Ja
Tøj, lommer	Ja	Ja
Forlange afklædning	Ja	Ja
Undersøge kroppens hulrum	Kræver retskendelse Læge medvirker	Kræver samtykke eller sigtelse Læge medvirker

Lovreferencer: Lag (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen; Lag (2000:1225) om straff för smuggling; Rättegångsbalk (1942:740) Kap 28, §§ 11-13; LuL § 36; Toldloven (dansk), Retsplejeloven § 792 (dansk).

Note: Dansk toldvæsens beføjelser er venligst uddybet telefonisk af kontrolchef H.C.K. Sode, Told & Skat, København.

4.1.2 Ligpas

Reglerne om transport af lig eller ligdele til eller fra udlandet fremgår af Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 152 af 14. april 1983 om behandling af lig.³ Desuden har Sundhedsstyrelsen ligeledes i 1983 udstedt et cirkulære om transport af lig til og fra udlandet: *I overensstemmelse med en nordisk overenskomst om transport af lig mellem de nordiske lande er der indført lempelser ved bekendtgørelsens § 1, stk. 4 (dansk sproget ligpas), bekendtgørelsens § 2, stk. 2 (embedslægeinstitutionens/stadslægens kontrol) og bekendtgørelsens § 3, stk. 5 (kistens udførelse).*

Der tales i § 1, stk. 4 om, at ligpas enten skal være på dansk og engelsk eller på dansk og fransk, men ved transport mellem de nordiske lande er det nok med et ligpas på dansk. Det kræves ifølge § 3, stk. 5 ved alle transporter af lig, at kisten er tæt og tilstrækkeligt solid, men ved transporter gennem Sverige behøver træki- sten ikke at være forsynet med en indvendig kiste af zink. Der er en europæisk standard for bedemænd under forberedelse. Denne skulle være klar i 2005.⁴

I vejledning om ligsyn og udstedelse af dødsattester mv. hedder det: *For at et lig kan føres ud af landet, skal embedslægen (i København stadslægen) udstede et ligpas, der skal følge liget under overførslen. Et ligpas indeholder foruden afdødes personlige data oplysning om dødsårsag og eventuel smittefare.*

Det tager normalt flere dage at få lavet et ligpas. De bornholmske bedemænd må derfor ofte afvise de pårørende i at se den afdøde ved hjemkomsten grundet ligets tilstand på det fremskredne tidspunkt. Problemet kan altså både henføres til den administrative procedure i Danmark og kravet om ligpas ved transittransport af lig.

4.1.3 Ingen gennemrejse for asylansøgere

En asylansøger defineres som en person, der søger om asyl, men som endnu ikke har fået sin sag færdigbe- handlet. En asylansøger har således hverken visum eller opholdstilladelse i Danmark. En asylansøger skal derfor have visum for at rejse ind i Sverige. På Bornholm var der 581 asylansøgere i starten af 2002. På

2 Fråga om den rättsliga grunden för tullkontroll [14.01.1997], <http://www.riksdagen.se/debatt/9798/forslag/JO1/JO100063.ASP>

3 http://www.folketinget.dk/Samling/19981/udvbilag/SUU/Almdel_bilag585.htm

4 Det bliver nemmere at transportere lig over grænserne: Europæisk standard for bedemænd er på vej, Af Karin Dahl Hansen, <http://www.kristeligt-dagblad.dk/forside/artikel:aid=38936>, 10. marts 2003.

Bornholm kommer de fleste asylansøgere fra det tidligere Jugoslavien og Irak. For borgere fra disse lande kræves visum til Sverige.

4.1.4 Paskrav

Personer fra ikke-Schengen-lande skal medbringe pas, når de rejser gennem Sverige. Ikke-nordiske borgere fra Schengen-lande skal enten medbringe pas eller *anden gyldig rejselegitimation*⁵, dvs. et godkendt (statsligt) id-kort. For tyske statsborgere er det såkaldte Personalausweis (der er et statsligt id med billede) tilstrækkeligt både for at rejse ind i Danmark (f.eks. Bornholm) og Sverige. Svensk politi godtager derimod ikke kørekort som id ved indrejse i eller transitrejse gennem Sverige for ikke-nordiske Schengen-borgere.⁶ Flere andre ikke-nordiske Schengen-lande har Personalausweis på samme måde som Tyskland. Det gælder Belgien, Frankrig, Italien, Luxemborg, Østrig, Spanien.⁷ Også for borgere fra ikke-Schengen-landet Schweiz er et Personalausweis tilstrækkeligt for at rejse ind i og gennem Sverige.⁸ Blandt ikke-nordiske Schengen-lande er det kun Holland, Portugal og Grækenland, som ikke udsteder statslige id-kort (Personalausweis). Foruden paskrav, kan der være tale om visumkrav, jf. næste afsnit. Der boede ca. 2.000 udlændinge på Bornholm i starten af 2002. Deraf var 581 asylansøgere og 1.427 andre udlændinge. Alle disse *andre udlændinge*, bortset fra nordmænd, finner, islændinge og naturligvis svenskere, skal enten medbringe pas ved rejse ind i og gennem Sverige eller som nævnt id-kort for så vidt angår borgere fra en række Schengen-lande. Bornholmere og de mange andre danske besøgende skal ikke medbringe pas, men skal kunne identificere sig, f.eks. med kørekort, der for danskere er tilstrækkeligt som id ved rejse i og gennem Sverige.

4.1.5 Visumkrav

Et visum udstedes som regel for hele Schengen-området. Derfor vil personer med visum til Danmark også kunne rejse igennem Sverige på et visum udstedt til Danmark. Der er således ingen lande, hvor Sverige kræver visum, og Danmark ikke kræver visum. Reglerne åbner imidlertid mulighed for, at der kan gives visum til et enkelt land inden for Schengen-området, selvom personen ikke kan få visum til hele Schengen-området.

4.1.6 Legitimeringskrav for nordiske borgere

Den danske pasbekendtgørelse (Bek. nr. 166 af 25. februar 1997) siger:

§ 1. Danske statsborgere kan udrejse til og indrejse fra Finland, Island, Norge og Sverige over de for grænsepassage åbne havne og lufthavne uden at være i besiddelse af pas eller anden rejselegitimation.

I en udtalelse fra svensk politi nævnes det, at det er tilstrækkeligt - selv i de ganske specielle perioder så som under EU-topmødet i København d. 6.-14. december 2002 - at nordiske borgere kan identificere sig: Nordiske borgere behøver ikke at vise pas, men skal kunne bevise deres identitet, oplyser Skånepolisen.⁹ Det er i fuld overensstemmelse med Artikel 8 i overenskomsten om den nordiske pasunion fra 1957, at Sverige periodvis foretager stikprøvevis paskontrol ved sin grænse til Danmark.

4.1.7 Rejsepapirer for personer med dansk opholdstilladelse

Når personer har fået opholdstilladelse i Danmark vil de kunne besøge Sverige ligesom de øvrige lande i Schengen-området i indtil tre måneder. Der er således ikke nogen hindringer for transitrejse for disse personer bortset fra, at de skal have de korrekte rejsepapirer i form af pas og opholdstilladelse i orden.

4.2 Privat transit - dyr

I det følgende gennemgås reglerne om privat transit med hunde og katte. Reglerne for andre selskabsdyr end hunde og katte omtales også kort.

5 http://www.schengen.dk/Schengen_folder.pdf

6 Iflg. Pasenheden, Arlanda, for Sverige. Iflg. politiet i Padborg er kørekort heller ikke tilstrækkeligt id for indrejse til Danmark for tyskere eller andre Schengen-borgere. Rønne politi nævner, at f.eks. et Visakort heller ikke godtages som tilstrækkeligt id for ikke-nordiske Schengen-borgere.

7 <http://www.ungarische-botschaft.de/nem/konsul/visafrei.html>

8 Schweizerische Botschaft, Stockholm.

9 <http://www.netavisenbornholm.dk/>, 5. december 2002.

4.2.1 Oversigt over regler for transitrejse med hunde og katte gennem Sverige

Privates transit med hunde og katte er reguleret som følger:

- 1) Almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte, der gælder for transitrejsende i for eksempel bus og tog.
- 2) Særlig transitregel for hunde og katte transporteret i personbil, der gælder ved transport mellem Ystad og Øresundsbroen/Helsingborg i begge retninger.

Tabel 4. Krav ved transittransport gennem Sverige med hund og/eller kat

Særlig transitregel for hunde og katte transporteret i personbil	Almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte
1. Man skal anmelde, når man indrejser med en hund eller kat, og når man rejser ud igen. (Djurägareförsäkran, SVJ int 35)	1. Man skal anmelde, når man indrejser med en hund eller kat, men ikke ved udrejse. (Deklarationsblankett, SVJ E9.67)
2. Identitetsmærkning	2. Identitetsmærkning
3. Enten friskintyg (SVJ int 49b (H,K) med avmaskningspåtegning (gyldig i 10 dagar), eller fyreveckorsintyg (SVJ E9.66) med avmaskningspåtegning	3. Enten friskintyg med avmaskningspåtegning (gyldig i 10 dagar), eller fyreveckorsintyg med avmaskningspåtegning
4. Hunden/katten må kun have opholdt sig i Danmark, Sverige eller Norge inden for de sidste seks måneder	4. Hunden/katten må kun have opholdt sig i EU/EFTA inden for de sidste seks måneder
5. Pladsreservation på færgen	5. Indførseltillstånd (SVJ Int 46) gældende for et år. Pris: 400 SEK Blanket fra Jordbruksverket
6. Besøget i landet må ikke overstige fire timer	6. Sammanställt vaccinationsintyg (SVJ int 49a(h)) fra Jordbruksverket

Alle danske hunde født efter 1. januar 1993 skal ifølge dansk lov være mærkede, så de fleste danske hunde opfylder i dag det svenske mærkningskrav (tatovering eller mikrochip).

4.2.2 Særlig transitregel for hunde og katte transporteret i personbil

De svenske bestemmelser for henholdsvis indførsel og transittransport i bil af hunde og katte fremgår af to love fra Jordbruksverkets författningssamling (SJVFS):

- 1) SJVFS 1996:52: Jordbruksverkets föreskrifter om införsel av sällskapsdjur, beslutad d. 11. april 2002, ikrafttrådt d. 1. maj 2002.
- 2) SJVFS 2002:43: Jordbruksverkets föreskrifter om skydd av hund och katt mot dvärgbandmask vid införsel från Danmark, beslutet d. 29. maj 2002, ikrafttrådt d. 17. juni 2002.

Loven fra 1996 (SJVFS 1996:52) omhandler primært hunde og katte. Desuden omhandles tam-ilder samt små selskabsdyr (gnavere, finker, papegøjefugle) ganske kort. Loven fra 2002 (SJVFS 2002:43) opdaterer på nogle punkter 1996-loven.

Transitparagraffen, § 45 i 1996-loven, indeholdt tidligere syv punkter. Den tilsvarende paragraf i 2002-loven er § 4, der med det nye krav om ormekur nu indeholder otte punkter for gennemrejse Helsingborg/Øresundsbroen-Ystad i valgfri retning:

§ 4 En hund eller katt från Danmark får föras med bil genom Sverige mellan svensk-danska tullplatser under förutsättning att följande villkor uppfylls:

1. Genomresa får endast ske på sträckan Helsingborg - Ystad eller Lernacken - Ystad i valfri riktning.
2. Djuret skall omedelbart transporteras från Ystad till Bornholm respektive från Helsingborg/Lernacken till Själland.
3. Djuret får inte ha vistats i andra länder än Danmark, Norge eller Sverige under de senaste sex månaderna.

4. Plats skall finnas reserverad på färja från Ystad.
5. Djuret får under inga omständigheter lämna fordonet eller ha kontakt med andra djur under transporten.
6. Vistelsen i landet får inte överstiga fyra timmar.
7. Djuret skall vara identitetsmärkt med tatuering eller mikro chip - implantat.
8. Djuret måste vid inresa i Sverige åtföljas av ett friskintyg med intyg om avmaskning i enlighet med §2 eller ett fyraveckorsintyg i enlighet med §3 i dessa föreskrifter.
9. Transportören skall på en av Jordbruksverket fastställd blankett (Int 35) avge förbindelse att följa dessa villkor.

4.2.3 Almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte

Neden for er fremhævet de centrale bestemmelser i de almindelige indførselsregler i Sverige for hunde og katte. Disse regler skal følges i alle andre tilfælde end ved de særlige transitbestemmelser.

Der skal ske anmeldelse til toldmyndigheden ved indførslen, men ikke ved udførslen (SJVFS 1996:52).

För både hundar och katter skall följande vara uppfyllt:

- § 10 Vistelse: Djur får uteslutande ha vistats i EU-/EFTA-land de senaste sex månaderna
- § 11 Registrering: Djurets ägare skall vara registrerat för införsel hos Jordbruksverket. Ansökan skall vara Jordbruksverket tillhanda senast 30 dagar före första införseltillfälle.
- § 12 Identitetsmärkning: Djuret skall vara identitetsmärkt med en tatuering eller mikrochip.
- § 13 For hundar/§ 16 for katter. Rabiesvaccination. Blodprov beträffande rabi-esantistoffer (VET EJ) krävs.
- § 17 Sammanställt vaccinationsintyg. Vaccinationsattest skall ske på blankett Int 49b (h/k) från www.sjv.se.
- § 18 Friskintyg, der er en sundhedsattest underskrevet af dyrlæge, og som gælder i 10 dage.
- § 19 Fyraveckorsintyg. Ett veterinärintyg (SJV E9.66), som gäller i fyra veckor. Vid införsel krävs antingen friskintyg (jf. § 18) eller fyraveckorsintyg.

För hundar krävs speciellt:

- § 14 Leptospirovaccination.
- § 15 Hundesyge vaccination.

Med hensyn til § 11 kan nævnes, at det fremgår af den dertil indrettede særlige blanket, SJV Int 46: *Ansökan om registrering/tillstånd för införsel av hund och katt från EU/EFTA-länder till Sverige* (bilag 9), at der er en afgift på SEK 400. Indførselstilladelsen gælder for et år. Der kan på blanketten påføres op til ti dyr. Afgiften skal være betalt før ansøgningen behandles, hvorfor kvittering for betaling skal vedlægges ansøgningen.

Ifølge den nye lov gældende fra 17. juni 2002, § 3 er gyldighedsperioden på dyrelægeattesten (fyraveckorsintyg, SJV E9.66) skåret ned fra seks til fire uger, idet det tager ca. 28 dage for en hund/kat at udvikle en ny infektiøs orm. Dyrlægen attesterer blandt andet, at dyret samme dag har fået en pille mod rævens og hundens bædelorm: *echinococcus multilocularis* og *echinococcus granulosus* (dvärgbandmask).

Det fremgår af brochuren *Vad får jag ta med mig?*¹⁰, at ved *udførsel* af hund eller kat fra Sverige til et andet EU-land (altså for eksempel Danmark) er det modtagerlandets regler, der gælder. De danske indførselsregler, når det gælder hunde og katte, som kommer fra Sverige, er som følger: *Fra rabiesfrie lande (Færøerne, Island, Norge, Sverige, Irland, England, Japan, New Zealand og Australien) kan hunde og katte uanset alder frit indføres.*¹¹ Man skal altså ikke anmelde noget, når man er kommet over på den danske side.

Anmeldelse, når man rejser med hund/kat i tog

For at illustrere de praktiske problemer ved en bestemmelse om anmeldelse af indrejse med hund eller kat resumeres her kort, hvor og hvordan man som togpasager skal anmelde sin indrejse med hund eller kat:

10 Udgivet af Tullverket og Riksskatteverket i samarbejde; <http://www.rsv.se/broschyrrer/530/>; anden del: http://www.rsv.se/broschyrrer/530/53002_2.pdf (første del: http://www.rsv.se/broschyrrer/530/53002_1.pdf); www.rsv.se er Riksskatteverket's website.

11 <http://www.hunde-info.dk/lov21.shtml>

a) Fra København mod Ystad med tog

De transitrejsende med InterCity Bornholm begynder typisk deres transitrejse i København. Hvis der kommer tolder ombord på toget (InterCity Bornholm), skal man tage kontakt til ham/hende. Hvis man først er kommet til Ystad, og man er på vej ud af Sverige igen, skal man ikke bekymre sig om at anmelde, at man er indrejst en time tidligere. Hvis man har alle de påkrævede papirer med sig, har man ifølge Tullverket Skåne ikke problemer med anmeldelsespligten.

Ved førstegangsendrejser fra København mod Ystad med InterCity Bornholm med hund eller kat, får man i praksis ikke stemplet sin indførelstilladelse på udrejsen, ligesom man heller ikke får afleveret en deklarationsblanket (SVJ E9.67, bilag 13). Det er der ifølge Tullverket Skåne ikke noget problem i. Man kan så få stemplet indførelstilladelsen i Ystad, når man er på vej tilbage fra Bornholm. Det væsentlige er, at man har papirerne med sig.

Selvom man ikke har pligt til det, så er det ifølge tullchefen i Ystad bedst altid at ringe til vagthavende i Malmö før hver enkelt transitrejse med InterCity Bornholm. Han er klar over, at de togrejsende, der rejser i transit med InterCity Bornholm ikke kan stige af og på undervejs for at anmelde. At man ikke kan stige på InterCity Bornholm i Svedala i retning mod Ystad og derfra direkte videre til Bornholm med færgen skyldes ikke Tullverkets regler, men derimod at Skånetrafiken og DSB ikke har indgået aftale om såkaldt lokale passagerer eller om passagerer mellem Skåne og Bornholm. Hvis man rejser med InterCity Bornholm fra København mod Ystad, så kan Tullen jo selv beslutte sig til, om de for eksempel vil stå på toget i Svedala for at stemple indførelstilladelsen samt modtage deklarationsblanket (SVJ E9.67).

b) Fra Ystad til København med tog

Ved førstegangsendrejse med hund/kat med hurtigfærgen fra Bornholm til Ystad kan man vælge i forvejen at kontakte Skåne-Tullens vagthavende, hvor der er bemanning døgnet rundt, og fortælle, hvornår man kommer ind med færgen fra Bornholm,¹² således at toldere kan være tilstede i tolden i Ystad og checke papirerne, stemple indførelstilladelsen samt modtage deklarationsblanketten (SVJ E9.67). Dette gælder også, hvis turister fra det øvrige Danmark af praktiske årsager (jf. ovenfor) ikke har fået deres indførelstilladelse stemplet på udrejsen fra København til Bornholm. Man har dog ingen pligt til at ringe i forvejen.

Deklarationsblanketten skal dog under alle omstændigheder puttes i den grønne postkasse i tolden.

Hvis man ved en tidligere indrejse har fået stemplet sin indførelstilladelse og indrejser til Sverige i Ystad fra Bornholm, skal man ligeledes putte deklarationsblanketten i den grønne postkasse i toldkontrollen i Ystad. Det er forudsætningen for, at man overholder anmeldelsespligten.

4.2.4 Andre selskabsdyr

Tam-ilder samt små gnavere og stuefugle er omfattet af loven om indførel af selskabsdyr (Föreskrifter om ändring i Jordbruksverkets föreskrifter om införel av sällskapsdjur, SJVFS 1996:52, senest opdateret i SJVFS 2002:45). Det fremgår af §§ 36-40, at der kræves indførelstilladelse for tam-ilder, også hvis man blot rejser i transit.

Derimod fremgår det af §§ 41-42, at det er tilladt at indføre en hel række små gnavere og stuefugle uden særlig tilladelse i et vist begrænset antal. Det samme gælder naturligvis for transitrejse. Man må således indføre følgende uden tilladelse:

- Op til 10 stk. små gnavere: mus, rotter, marsvin, hamstere, chinchillaer eller ørkenrotter.
- Op til tre kaniner, hvis man selv har haft dem de sidste seks måneder eller siden fødslen.
- Op til tre undulater og/eller finker.
- Op til tre krybdyr opdrættet i fangenskab.

¹² Det er man faktisk nødt til, hvis man vil have sin indførelstilladelse stemplet.

For visse af dyrene kræves det som anført, at de er opdrættet i fangenskab. Det krav gælder ikke for mus og de øvrige små gnavere.¹³ Det er tilladt at tage *op til 19 (10+3+3+3) smådyr eller stuefugle* med sig ind i Sverige - og ud igen - uden tilladelse under visse forudsætninger.

4.2.5 Førerhunde

Førerhunde skal opfylde de samme bestemmelser som andre hunde, dvs. transitbestemmelserne, hvis de transporteres i bil, eller de almindelige indførselsbestemmelser hvis de transporteres i transit gennem Skåne på al anden vis, herunder for eksempel med det direkte tog, InterCity Bornholm.

4.2.6 Heste

For heste kræves hestepas - også selvom hesten kun opholder sig i Danmark. Krydser man grænsen med en hest mellem EU-landene, kræves der ikke vaccination af hesten. Rejser hesten i transit til Danmark via Sverige, skal den have en sundhedsattest samt en transiterklæring, der udstedes i Danmark af den lokale afdeling af Fødevarerdirektoratet. Den samlede pris for erklæringerne ligger på ca. 365 kr. Sundhedsattesten gælder i 10 dage i alle EU-lande. Hvis der opstår problemer under transporten (hesten bliver urolig o.l.) i Sverige, kan hesten lukkes ud af transportvognen, fordi den har en sundhedsattest.

4.3 Forhold vedrørende privatpersoners bagage samt flyttegods

4.3.1 Medicin med euforiserende stoffer

Brugere af medicin med euforiserende stoffer skal medbringe medicinpas. Dette udstedes gratis af danske apoteker. Medicinattest/Medicinpas (Pillepas) indebærer: *Efter at Danmark er tiltrådt Schengen-aftalen, har det betydning, at man, såfremt man medbringer medicin til disse lande (Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Island, Italien, Luxembourg, Norge, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland og Østrig), som er euforiserende, skal medbringe en medicinattest (pillepas). Medicinattesten udstedes på apoteket eller kan bestilles på nettet via www.sundhed.dk. Der skal udstedes en attest for hvert af de euforiserende midler som medbringes. Udstedelse af attest er gratis. Medicinpasset har en gyldighedsperiode på 30 dage. Såfremt man vil opholde sig længere end 30 dage udenfor Danmark, må man kontakte læge på destinationen med henblik for at få udstedt recept.*¹⁴

4.3.2 Injektionssprøjter

Den svenske narkotikastraffelov siger i § 6, stk. 2: *Påträffas injektionssprutor eller kanyler, som kan användas för insprutning i människokroppen, eller andra föremål, som är särskilt ägnade att användas för missbruk av eller annan befattning med narkotika, hos någon som har begått brott enligt denna lag eller i ett utrymme som disponeras av honom eller i förbindelse med narkotika som har varit föremål för brott enligt denna lag, skall föremålen, oavsett vem de tillhör, förklaras förverkade, om det ej är uppenbart obilligt.* (Lag 1983:363) [förklaras förverkade = konfiskeres].

Der skal generelt en tilladelse til at indføre injektionssprøjter til Sverige. Insulinbrugere og andre med behov for at medbringe sprøjter til lovlige formål, må derfor kunne vise, at de er til personligt brug. Det kan gøres ved en lægeerklæring.

For hospitalspersonale, der rejser retur fra en følgerejse til for eksempel Rigshospitalet, gør problematikken sig gældende omkring nødvendigheden af at kunne bevise, til hvilket formål injektionssprøjter og kanyler medbringes, for eksempel for at kunne give patienter medicin under overrejsen.

¹³ Dette kan undre, idet bl.a. mus kan fungere som mellemvært for æg fra rævens eller hundens bænelorm. Forklaringen er iflg. Jordbruksverkets Smittskyddsenhet følgende: *Det anses ikke for almindeligt at have vildtfangede gnavere som selskabsdyr. Selskabsgnavere kan normalt ikke komme i kontakt med smitten, som jo findes i naturen. Slipper man en gnaver løs er det ikke sandsynligt, at man får den tilbage igen.*

¹⁴ <http://www.traveldoctoronline.net/kronisk/attest.htm>

4.3.3 Ferske madvarer til eget forbrug

Mjlk, ost, smør og ægg  r eksempel på livsmedel som ikke f r føres in fritt till Sverige. Vissa undantag finns dock f r varor som ingår i resandes personliga bagage.¹⁵ Jordbruksverkets informationschef oplyste dog, at der slet ingen restriktioner er på madkurvens indhold af fødevarer, n r den bringes fra Danmark ind i Sverige. Smittskyddsmyndigheten på Jordbruksverket bekræfter, at man gerne må have både mælk, ost, smør og æg med i madkurven til eller gennem Sverige. Mælken skal dog være fra mejeri, ikke fersk fra ko eller gårdbutik. Hver person må bl.a. have op til 15 kg fersk kød med sig. Desuden som nævnt 15 kg rensat fisk.

4.3.4 Fisk

Der må medbringes hele 15 kg fisk, som skal være rensat.

4.3.5 Spiritus,  l, vin og tobak (svenske og danske toldbestemmelser)

Tullverket udgav i december 2002 nye rejsebestemmelser for 2003, *Regler om resandes införsel av alkohol och tobak 2003*.¹⁶ Heri hedder det: *Från och med den 1 januari nästa  r ändras bestämmelserna f r resandes införsel av skattefri alkohol, den så kallade resanderansonen. F r resande från annat EU-land ökas den skattefria ransonen f r spritdryck från 2 liter till 5 liter, vin från 26 liter till 52 liter och starköl från 32 liter till 64 liter. Från och med den 1 januari 2003 gäller således följande begränsningar för fri införsel av alkoholhaltiga drycker från annat EU-land. 5 liter spritdryck; 6 liter starkvin; 52 liter vin; 64 liter starköl. 400 cigaretter eller 200 cigariller eller 100 cigarrer eller 550 gram röktobak.*

Aldersgr nser g lder ved k b og indførsel af tobak og alkohol i Sverige

I den svenske *Tobakslag* (1993:581 og 1996:941) hedder det i § 12: *Tobaksvaror f r inte säljas eller på annat sätt lämnas ut i näringsverksamhet till den som inte har fyllt 18 år....* Og i § 13: *Tobaksvara f r föras in i landet endast av den som har fyllt 18  r.*

I den svenske *Alkohollag* (1994:1738) angives i § 8, at *Vid detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl för varor inte säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20  r. Motsvarande gäller vid detaljhandel med  l och servering av alkoholdrycker i fråga om den som inte har fyllt 18  r.*

Danske regler

Der findes i Danmark en såkaldt 24-timers regel, som er i kraft til udgangen af 2003. Denne regel indebærer, at der ved genindrejse i Danmark efter mindre end 24-timers ophold i udlandet kun må indføres op til 100 cigaretter og slet ingen spiritus.

Det skal pointeres, at de svenske mængdemæssige begrænsninger for både spiritus og cigaretter i 2003 er højere end de danske, selv hvis danskere har været i udlandet i mere end 24 timer. Derfor udgør de svenske regler for så vidt angår mængder ikke nogen hindring for transitrejser.

Tabel 5. Indførsel af tobak og alkohol til Sverige og til Danmark - mængdemæssige begrænsninger (2003)

Vare	Danmark - under 24 t.	Danmark - over 24 t.	Sverige
Cigaretter, max.	100 stk.	300 stk.	400 stk.
Spiritus	Slet ingen	1,5 liter	5 liter
Starkvin (15>22%)	Ingen begrænsning	Ingen begrænsning	6 liter
Vin (3,5>15%)	Ingen begrænsning	Ingen begrænsning	52 liter
Stark�l (2,25>3,5%)	Ingen begrænsning	Ingen begrænsning	64 liter

Den 1. januar 2004 træder en dansk lovændring i kraft, som indebærer, at den danske regering vil nedsætte afgifterne på spiritus, cigaretter og mineralvand. Formålet er at forebygge, at grænsehandlen stiger, når 24-timers reglen bortfalder den 31. december 2003, hvorefter der frit kan medbringes tobak og spiritus til eget brug ved indrejse til Danmark fra andre EU-lande.¹⁷ Det er nu blevet offentliggjort, at de danske mængde-

15 <http://www.tullverket.se/TargetGroups/Personal/frameset.htm>

16 http://www.tullverket.se/Modules/Nyheter/news_p/newsdetail_p/1040118762.html/

17 www.eogs.dk/adm/erhvervsregul/konsvurd/eval0203/Skatteministeriet/Afgiftsloven.pdf

mæssige grænser fra og med 1. januar 2004 vil blive 10 liter (14 flasker) spiritus og 800 cigaretter til eget forbrug.¹⁸ Fra samme dato bortfalder de for 2003 gældende svenske mængdemæssige begrænsninger.¹⁹

Tabel 6. Indførsel af tobak og alkohol til Sverige og til Danmark - aldersmæssige begrænsninger

Vare	Danmark	Sverige
Tobak	17 år	18 år
Spiritus med 22% eller mere	17 år	20 år
Drikke med under 22% alkohol	Ingen alderskrav	20 år

Mens de mængdemæssige grænser for afgiftspligtige varer i 2003 er højere i Sverige end i Danmark, er alderskravet derimod mere restriktivt i Sverige end Danmark. I Sverige gælder de samme alderskrav med detailkøb i butikker som ved indførsel. Derimod skal man i Danmark blot være 15 år for at kunne købe alkohol, mens der slet ingen aldersmæssige grænser gælder for detailkøb af tobak.

De tobaksrygende lejrskoleelever, som besøger Bornholm om sommeren, må altså sådan set ikke tage deres cigaretter med på transitreisen gennem Sverige. Dette er alene en formel eller teoretisk betragtning, som i praksis næppe har nogen betydning. Personer under 20 år må hverken tage øl eller spiritus med gennem Sverige, selv om alle over 15 år godt kan købe øl, vin og spiritus både på færgerne og i de danske butikker. Personer mellem 15 og 20 år må således blot købe disse varer, når de er nået frem til deres bestemmelsessted på Bornholm eller det øvrige Danmark.

For højværdivarer er der ved indførsel til Sverige fra andre EU-lande, herunder Danmark, ingen beløbsmæssige begrænsninger.²⁰

4.3.6 Våben til jagt og konkurrenceskydning

Man kan med en dansk våbentilladelse samt en ind-/udførselstilladelse medbringe skydevåben til jagt og konkurrenceskydning ind i og gennem Sverige. Man kan vælge at anvende et europæisk våbenpas (udstedt i Danmark) i stedet for den nationale våbentilladelse. Ifølge den svenske våbenlov - vapenlagen (1996:67) kap. 2, § 13 får enskilda personer, som har permanent tillstånd från behörig myndighet i Danmark, Finland eller Norge at där inneha jakt- eller tävlingsskutvapen för eget bruk, medföra dessa vapen med tillhörande ammunition till Sverige för tillfällig användning vid jakt eller tävling i Sverige. Det kan udledes af dertil indrettet deklaraionsblanket (jf. bilag 20), at samme bestemmelse også gælder ved gennemrejse (transit) med skydevåben til jagt eller konkurrence.

4.3.7 Flyttelæs

Der er ikke særlige hindringer for privat transitrejse med flyttelæs, men man må naturligvis tage hensyn til eventuelle problemer med flyttelæsets enkelte dele, som for eksempel barskab, medicinskab, våben og dyr.

4.4 Erhvervmæssig transit - særlige persongrupper

4.4.1 Politi

Der blev i interview med politiet i Rønne omtalt nogle bestemmelser i relation til transitrejse gennem Sverige, herunder:

Uniform: Dansk politi må ikke bære uniform under transitrejse gennem Sverige, med mindre det er aftalt i forvejen.

¹⁸ Grænsehandel: Eget forbrug er 14 flasker spiritus, Jyllands-Posten, 7. juli 2003. Disse mængder svarer i øvrigt helt til de minimumsmængder, der stod nævnt i artikel 9 i et EU-direktiv tilbage fra 1992, Rådets direktiv 92/12/EØF af 25. februar 1992 om den generelle ordning for punktafgiftspligtige varer, om oplægning og omsætning heraf samt om kontrol hermed, også kaldet cirkulationsdirektivet.

¹⁹ <http://europa.eu.int/abc/doc/off/bull/da/200006/p103041.htm>

²⁰ Der tales ganske vist i brochuren *Vad får jeg ta med mig* om en samlet beløbsmæssig maksimumgrænse på SEK 1.700 for indførsel af visse varer, men denne gælder kun ved indførsel fra ikke-EU lande til Sverige.

Tjenestevåben : Håndvåben (skydevåben) må ikke indføres uden tilladelse. Det må knipler heller ikke, jf. Lag (1996:701) om Tullverkets befogenheter .. § 3, stk. 7. Ifølge Vapenlagen (1996:67), kap. 2, § 1, stk. e *krävs tillstånd för att föra in skjutvapen eller ammunition till Sverige*. Der er en undtagelse for våben til konkurrenceskydning og jagt, som blot skal deklareres, men det er jo ikke den slags våben, der er tale om, når dansk politi er på transit gennem Sverige.

Ledsagelse af arrestanter : Da dansk politi ikke har nogen myndighed i Sverige, kan ledsagelse af arrestanter gennem Sverige kun ske efter nærmere aftale med det svenske politis central i Malmö.

4.4.2 Militær

Der er forskellige restriktioner afhængig af hvilken af følgende situationer, der er aktuell:

- Militært personel i civil
- Militært personel i uniform - uden våben
- Militære køretøjer, våben og andet militært udstyr.

Militære personer i civil skal ikke melde i forvejen, inden de rejser i transit gennem Sverige. De kan frit rejse som alle andre.

Militære personer i uniform skal melde i forvejen, at de rejser igennem, uanset om gennemrejsen foregår med eller uden våben, og uanset om der køres i militære eller civile køretøjer. Der findes en dertil indrettet særlig blanket, jf. bilag 23. Meldingen foregår senest seks uger før gennemrejse skriftligt til Forsvarskommandoen i Danmark, der derefter senest fem uger før gennemrejsen underretter de relevante svenske myndigheder. Det fremgik af interview med Lokalforsvarsregion Bornholm, at ca. 95% af transitrejserne er uden våben.

4.4.3 Beredskabsstyrelsen Bornholm (statsligt) og Beredskabet (kommunalt)

Personel fra Beredskabsstyrelsen (det statslige beredskab) må godt bære uniform, når de rejser i transit gennem Sverige, hvis rejsen er tjenstlig. Der er som refereret fra interview med Beredskabsstyrelsen Bornholm overhovedet ingen transitmæssige problemer for denne instans. Der er heller ingen indrejse- eller transitmæssige problemer for det regionskommunale beredskab.

4.4.4 Hospitalspersonale

Hospitalspersonale, der skal følge en patient for eksempel til Rigshospitalet rejser normalt ud med fly sammen med patienten, da situationen ofte er akut. Returrejsen for hospitalspersonalet kan foregå via Sverige, men her skal der tages højde for eventuelle problemer med medicin og sprøjter, der er behandlet under 4.3.1 og 4.3.2.

4.4.5 Dyrlæger med medicin i bilen

Dyrlæger kan have et mindre apotek i deres arbejdskøretøj, foruden mange sprøjter og andre instrumenter. Det kan give problemer, hvis køretøjet anvendes til transitkørsel. Medicinpas i henhold til Schengenkonventionens artikel 75 er kun beregnet for medicinbrugerens eget medbragte ordinerede lægemiddel og er derfor ikke egnet som en mulig måde for dyrlæger til at dokumentere deres ret til at medføre medikamenter til dyr, herunder medicin med euforiserende stoffer.

4.5 Erhvervmæssig transit - dyr

4.5.1 Avlsdyr og slagtedy

For alle andre dyr end hunde og katte samt andre små selskabsdyr findes der et særligt ansøgningskema fra www.sjv.se, som skal udfyldes og være SJV i hænde sammen med betaling for afgift senest 30 dage før forventet ind- eller udførsel.

Lov 1996:52 - Jordbruksverkets föreskrifter om införsel av sällskapsdjur - omfatter ikke følgende dyr, for hvilke der findes særskilte love for indførelsen:

- kvæg og svin

- får og geder
- fjerkræ og æg
- forstadier til dyr og sæd
- fisk, krebsdyr og bløddyr og produkter heraf.

Reglerne for indførsel af kvæg og svin til Sverige findes i SJVFS 1998:70, opdateret i 1999:76. Der kræves ifølge § 28 tilladelse til transitering.²¹ Ansøgning skal være Jordbruksverket i hænde senest 30 dage før transitering.

Der er en international konvention (Washington-konventionen), som skal forhindre handel med samt ind- og udførsel af udryddelsestruede arter af vilde dyr og planter (og produkter heraf).

4.5.2 Daggamle kyllinger til opfodning

Der foreligger en ny aftale, der muliggør transittransport gennem Sverige til/fra Bornholm af daggamle kyllinger til opfodning. Aftalen omfatter derimod ikke levende slagtekyllinger, ænder og gæs, idet disse udgør en smitterisiko.

4.5.3 Hunde

Transport af hunde til videresalg til eller fra Bornholm er givetvis meget beskedent. Der kan søges om indførsel - og dermed transit - af op til 10 dyr på samme skema, som også anvendes af de transitrejsende hundeejere, der ikke rejser i bil.

Politihunde i biler skal overholde de almindelige transitregler. Det kan være et problem ved behov for hurtig assistance fra det øvrige land til Bornholm.

4.6 Erhvervsmæssig transit - gods mv .

4.6.1 Afgiftspligtige varer

Punktafgiftspligtige varer omfatter tobaksvarer, alkoholholdige drikkevarer og mineralolier. I tilfældet spiritus kan dels være tale om varer, som sendes fra Sjælland til bornholmske dagligvarebutikker, dels bornholmsk produceret spiritus, som skal sendes til Sjælland. I tilfældet cigaretter og andre tobaksvarer er der alene tale om erhvervsmæssige forsendelser fra Sjælland til Bornholm.

Der sondres mellem (allerede) beskattede varer og ubeskattede punktafgiftspligtige varer. Varer, der sendes til detailhandlere er beskattede, dvs. der er betalt punktafgift for disse. Ved beskattede varer skal forsendelsen ledsages af en særlig EU-blanket kaldet *forenklet ledsagedokument*. Ved ubeskattede varer anvendes blanketten *administrativt ledsagedokument* (for punktafgiftspligtige varer). Begge dokumenter kan erstattes af et handelsdokument, f.eks. en faktura, men handelsdokumentet skal i så fald bære det pågældende andet dokumentets navn samt numrene på alle enkeltrubrikker i dokumentet. De to blanketter fremgår af bilag 24 og 25.

Det forenkledede ledsagedokument består af tre eksemplarer: Det første beholdes af leverandøren, det andet ledsager varerne og beholdes af modtageren, det tredje ledsager også varerne og returneres evt. til leverandøren med kvitering for modtagelsen. For det administrative ledsagedokument er der et fjerde eksemplar, som af modtageren stilles til rådighed for Told & Skat på bestemmelsesstedet.

Der blev allerede i august 1997 udsendt en orientering fra Told & Skats Punkt- og miljøafgiftskontor til Told- og skatteregionerne i hele Danmark med anmodning om, at de orienterede virksomheder, der har eller kan have forsendelser af punktafgiftspligtige varer til/fra Bornholm gennem Sverige. Der er iflg. den udsendte ori-

21 .. genom Sverige av djur som inte uppfyller de hälsovillkor som anges i dessa föreskrifter.

entering - eller Told & Skats aktuelle online information om spørgsmålet²² - ingen andre formalia, end at en af de to nævnte blanketter skal anvendes.²³

4.6.2 Biler med prøvenummerplader

Det blev af en respondent i spørgerunden anført som en hindring for transittrafik, at det *ikke er tilladt at køre gennem Sverige i bil med danske prøveplader*. Det fremgår af et svar på et spørgsmål i Folketinget d. 15.05.2002, at ... *Danmark har indgået en nordisk aftale om gensidig anerkendelse af faste prøveskilte med Norge, Sverige og Finland.*²⁴ Der blev endvidere tidligere givet følgende svar på et spørgsmål i Folketinget d. 02.05.2002 (uddrag): *Det fremgår af § 89, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1350 af 18. december 2000 om registrering og syn af køretøjer m.v. (registreringsbekendtgørelsen), at faste prøveskilte kun må anvendes til midlertidig eller lejlighedsvis kørsel her i landet. Af samme bestemmelses stk. 2 fremgår det, at faste prøveskilte under samme betingelser som angivet i stk. 1 endvidere må anvendes til midlertidig eller lejlighedsvis kørsel i Finland, Norge eller Sverige. Og: Af § 7, stk. 1 [i registreringsbekendtgørelsen], fremgår det, at kravet om registrering anses for opfyldt for norske køretøjer på prøvekjørerne, finske køretøjer med saluvagnslicens og svenske køretøjer med provnummerskyltar.*²⁵

Motorkontoret hos Rønne Politi oplyser, at der sondres mellem faste prøveplader og løse prøveplader. Faste prøveplader er sådanne, som firmaer typisk har. Løse prøveplader er sådanne, som typisk privatpersoner lejer på motorkontoret. Mens de faste, danske, prøveplader må anvendes ved kørsel i og gennem Sverige, så må de løse prøveplader alene anvendes i Danmark.

4.6.3 Planter

Der er en fælles EU-lovgivning for transport af planter landene imellem. Hovedreglen er, at planter kan transporteres uden særlig tilladelse mellem EU-lande. For læggekartofler og citrusplanter kræves ganske vist plantepas, hvis de skal transporteres mellem lande, men det kræves der også, hvis de skal flyttes inden for et enkelt land, så der er ikke nogen særlige grænsebetingede forhold i det.

Der er nogle særlige aspekter omkring sukkerroer, som gør, at de heller ikke uden videre kan transporteres mellem eller gennem lande, heller ikke inden for EU. *De flesta växter får fritt förflyttas inom EU-länder. Ett fåtal växtarter ska vara märkta med växtpass, som är en liten etikett som ska sitta på växten redan på försäljningsstället. Växtpasset visar att växten är odlad under kontroll av växtskyddsmyndigheten i landet och utgör ett slags garanti för att den inte bär med sig allvarliga skadegörare eller sjukdomar.*²⁶

22 <http://www.erhverv.toldskat.dk/>; Juridiske vejledninger; Punktafgiftsvejledning 2002; Del A Generelt om punkt- og miljøafgifter; A.15 EU-punktafgifter; A.15.5 Forsendelse af ubeskattede varer (under afgiftssuspension); A.15.5.2 Bornholm (herunder omtale af både ubeskattede og beskattede varer).

23 Når der er tale om forsendelse af beskattede varer fra Danmark tilbage til Danmark (via Sverige), skal der *ikke* forud for afsendelsen af varerne være indgivet nogen angivelse til afgiftsmyndigheden i bestemmelseslandet (Danmark) eller være stillet sikkerhed for punktafgiften, for denne er jo allerede betalt i Danmark. Dette er bekræftet af Told & Skat både på Bornholm og i København.

24 http://www.eu-oplysningen.dk/folketinget/paragraf_20/alle/20022048/

25 http://www.folketinget.dk/Samling/20012/spor_sv/S764.htm

26 <http://www.sjv.se/> - Växt, miljö & vatten; herunder Växtinspektionen; herunder Regler för privatpersoner; herunder Inför resan inom EU.